

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

Ministeriön linjaukset tulevaisuuden oppisopimuskoulutukseen
4.2.2010
Tampere

Pasi Rentola

1

Oppisopimuskoulutuksen ajankohtaisia asioita

- Valtion talousarvioesitys vuodelle 2010
- Oppisopimuskoulutuksen vuoden 2009 toteumat
 - Rahoituksen perusteet ja lisäbudjettijaot
- Aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen vaikutukset
 - Rahoitusjärjestelmä, Laatu
- Vuoden 2010 talousarvion toimeenpano
 - Lisäkoulutuspaikkojen jako ja Tuettu oppisopimuskoulutus
- Tehty kehittämistoiminta
- Kehittämishaasteita
- Tarkastusten painopistealue

2

Aikuiskoulutus 29.30

- Budjetin luvussa **29.30** (Aikuiskoulutus) määräraha 501,8 milj. euroa (+26,6 milj. e)
- Keskeisimmät lisäykset
 - 7,6 milj. euroa ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosien lisäämiseen
 - 3,8 milj. euroa oppisopimuskoulutuksena järj. amm. lisäkoulutukseen
 - 8 milj. euroa opetushenkilöstön täydennyskoulutukseen
- Oppisopimuskoulutuksen momentti 29.30.32 **135 069 000 euroa**
 - Indeksikorotus 1,1 milj. euroa
 - Ammatillinen lisäkoulutus noin 88,3 milj. euroa
 - Opiskelijapaikkojen lisäämiseen 3,8 milj. euroa (3 milj. euroa sisältyi LTA II 2009)
 - Oppisopimusten enimmäismäärä 29 160 (painotettu enemmän ei-tutkintoon valmistavaa lisäkoulutusta)
 - Ammatillinen peruskoulutus noin 46,7 milj. euroa (+ kuntien rah. osuus 58,4 milj. euroa)
 - Opiskelijapaikkoja 15 050
 - Korkeakoulutettujen oppisopimustyyppiseen täydennyskoulutukseen 4 milj. euroa (lisäys 3 milj. e siirtona momentilta 29.30.21)
 - Laskennallisesti noin 1 240 oppisopimuspaikkaa
 - Hallinnonalan säästöosuudesta 0,2 milj. euroa

3

Oppisopimuskoulutuksen määrällinen kehitys 2008-2011

- Ammatillinen lisäkoulutus
 - VTA 2008 kiintiö 27 100, toteuma 27 231
 - VTA 2009 kiintiö 27 900, toteuma 27 593
 - ylityksiä 614, alituksia 307, muutama yli 10 % ylitys
 - VTAE 29 160
 - Ainakaan alkuvaiheessa ei jaeta kaikkea
- Ammatillinen peruskoulutus
 - VTA 2008 arvio 15 050, toteuma 21 891
 - VTA 2009 arvio 15 050, toteuma 18 875 (~14 milj. euroa)
 - Lasku muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta tasaista
 - VTAE arvio 15 050

4

Lisäkoulutuksen enimmäismäärien ja haettujen paikkojen kehitys 2000-2009

Vuosi	Haetut määrät	Enimmäismäärä	Myöntöaste %
2001	23 000	16 000	70
2002	24 000	18 000	75
2003	25 000	20 500	82
2004	25 100	22 000	88
2005	27 000	22 085	82
2006	26 000	22 085	85
2007	28 000	25 000	87
2008	31 230	27 100	87
2009	30 905	27 200	88
2010	~31 900	29 160	91

5

Oppisopimuskoulutuksen rahoitus, ohjaus ja laatu

Aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen johtoryhmän linjaus:

Oppisopimuskoulutuksen rahoitus- ja ohjausjärjestelmää kehitetään ottamaan huomioon työelämän tarpeet, toiminnan tuloksellisuus ja työvoimakapeikat:

- a) tuloksellisuusrahoitus laajenee ammatilliseen lisäkoulutukseen
- b) parannetaan kustannusten ja rahoituksen vastaavuutta: selvitetään oma kustannuspohja, opiskelijamäärien säätelyn eri vaihtoehdot, alakohtaiset yksikköhinnat, laskentapäivien määrä, työnantajan koulutuskorvaukset
 - Perusselvitys keväällä 2009, perustetaan työryhmä vuoden 2010 alussa mahdollinen toteutusaikataulu 2012
- c) Laatuhanke käynnistynyt 8.12.2009
 - työpaikalla tapahtuva oppiminen, viranomaistehtävät, henkilökohtaistaminen, yhdenmukaiset käytännöt

6

Tuloksellisuusrahoitusjärjestelmän kohde

- Oppilaitosmuotoinen ja oppisopimusmuotoinen lisäkoulutus
- 3 % ja valmistavan koulutuksen järjestäjälle
- Rahoitus VTAE 2010 mukaan 227,2 milj. euroa
 - Oppilaitosmuotoinen 138,9
 - Oppisopimusmuotoinen 88,3
 - Rahoituksesta 75-80 % tutkintoon valmistavaan koulutukseen
- Suoritemäärät VTAE 2010
 - Oppilaitosmuotoinen 16 410 opiskelijatyövuotta
 - Oppisopimusmuotoinen 29 160 opiskelijapaikkaa
- Suoritettujen tutkintojen määrät, vuosien 2007-2008 keskiarvo
 - Oppilaitosmuotoinen 8 222
 - Oppisopimusmuotoinen 7602
- Oppisopimuskoulutuksessa yksikköhinnat koulutuksen järjestäjittäin
- Jatkokehittäminen ammatillisen koulutuksen tulosrahoituksen neuvottelukunnassa

Tavoitteena tutkinnon suorittamisasteen nosto 43 % > 80 % vuoteen 2012 mennessä.

7

Työpaikalla tapahtuvaa oppimista lisätään

- Oppisopimuskoulutuksen tarjontaa lisätään työelämän tarvetta vastaavaksi
- Korkeakoulujen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus aloitetaan 2009
- Maahanmuuttajien tarpeisiin räätälöidään oppisopimus(tyypistä) koulutusta
- Työvoimapolitiittiseen koulutukseen opso-tyyppinen toimintamalli "TOPPIS"
- Työpaikalla tapahtuvaa oppimista varten kolmikantainen yhteistyöelin
- OPM, OPH ja TEM tehostavat työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjeistusta
- Lisätään työpaikkaohjaajien koulutusta: kaikilla työpaikoilla joissa tp-opiskelua tulee olla käytettävissä osaava työpaikkaohjaaja
- Lisätään työelämän kehittämis- ja palvelutoiminnan rahoitusta 6 =>10 milj. euroon; pk-yritysten ja koulutuksen järjestäjien verkostoituminen
- Oppisopimuskoulutuksen ja oppisopimustyyppisen koulutuskorvaukset työnantajien todellisia kustannuksia vastaaviksi = edistetään erityisesti pk-yritysten mahdollisuuksiin toimia koulutustyöpaikkoina

8

Tutkintoja ja koulutusta kehitetään työelämälähtöisesti

- Lisätään joustavuutta ammatillisten tutkintojen suorittamiseen: esim. osa kerrallaan, vain yksittäisiä osia, monipuolisempi yhdistely uudenaikaisiksi kokonaisuuksiksi => muutoksia rahoitusjärjestelmään, koulutustarjontaan ja ohjaukseen: henkilökohtaistaminen, näytöt
- Ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot asemoidaan työelämän osaamistarpeiden kannalta johdonmukaisesti tutkintojärjestelmään kansallisen viitekehyksen laadinnan yhteydessä
- Lisätään näyttötutkintojärjestelmän kannalta keskeisten tutkintotoimikuntien resursseja ja yhdenmukaistetaan toimintaperiaatteita ohjeistuksen ja koulutuksen avulla
- Turvataan OPH:lle riittävät voimavarat tutkintojen kehittämiseen
- Toteutetaan ammatillisten tutkintojen kehittämishanke vuonna 2009 (OPM, OPH, työelämän järjestöt)
- Tutkintojärjestelmän edellytykset suhteessa työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen?
- Joustavuus työelämän osaamistarpeiden ehdoilla eikä tutkintorakenteen ehdoilla

Osaamisen tunnustamisella ja henkilökohtaistamisella joustavuutta ja tehokkuutta opiskeluun ja resurssien käyttöön

- Kehitetään ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä korkeakoulujen koulutustarjontaa ja rahoitusperusteita kannustamaan eri tavoin hankitun osaamisen tunni/ustamista sekä koulutuksen henkilökohtaistamista
- Laaditaan yhteistyössä koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen, työelämän toimijoiden ja sidosryhmien kanssa valtakunnalliset suositukset aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisen periaatteista ja menettelyistä
- Levitetään osaamisen tunnustamiseen ja henkilökohtaistamiseen liittyvät hyvät käytännöt koko järjestäjäkentän käyttöön koulutuksen ja kehittämishankkeiden avulla
- Vahvistetaan opetushenkilökunnan osaamista suuntaamalla täydennyskoulutusrahoitusta aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisen ja henkilökohtaistamisen tehostamiseen
- Kyse rahoituksen perusteesta

Aliedustettujen ryhmien osallistumista kannustetaan

- Vailla ammatillista tutkintoa olevien opiskelijamaksujen poistaminen tavoitteena ammatillisessa lisäkoulutuksessa
- Lisätään määräaikaisesti vailla tutkintoa tai vanhentuneen koulutuksen varassa oleville tarkoitettua ammatillista perus- ja lisäkoulutusta ja AMK-tutkintoon johtavaa koulutusta (ns. taantumapaketti)
- Uudistetaan rahoitusperusteita (esim. korkeampi yksikköhinta) vuodesta 2011 lähtien niin, että ne kannustavat haastavien kohderyhmien koulutukseen
- Parannetaan opetushenkilöstön ja työpaikkaohjaajien valmiuksia oppimisvaikeuksien tunnistamiseen ja tuetaan opetusjärjestelyillä ja ohjauksella erityistä tukea tarvitsevien opiskeluprosessia ja työllistymistä

11

Ammattiopistostrategian vaikutukset oppisopimuskoulutukseen

- Ammattiopistostrategia
 - Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjistä 20 %:lla alle 100 oppisopimuspaikkaa
 - Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjistä 25 % alle 100 oppisopimuspaikkaa
 - Alueellisten vastuualueiden tarpeellisuus oppisopimuskoulutuksessa?
 - Suhteellisuus ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen välillä?
 - Suhteellisuus oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen perus- ja lisäkoulutukseen?

12

Kehittämistoimenpiteet 2007- 11/2009

- Opintososiaaliset etuudet
- Virkasuhteisten oppisopimus
- Tarkastukset
- Pelisääntökirje
- Tiedonkeruu
- Yksikköhintamuutokset
- Tulosrahoitus

13

Tulevaisuuden haasteita/kehittämiskohteita

Oppisopimuskoulutuksen tavoite selkeä:

**200 milj. eurolla lisäarvoa suomalaiselle
elinkeinoelämälle**

**Osaamisen ja ammattitaitoisen työvoiman tuottaminen
yrityksille**

14

1) Työpaikalla tapahtuva oppiminen

- Julkisrahoitteinen työpaikalla tapahtuva oppiminen
- Oppiminen työtehtävien yhteydessä
- Työtehtävien määrittely tutkinnon perusteista käsin
- Työnantajien sitoutuminen
- Riittääkö yksi työnantaja?

2) Kysyntälähtöisyys

- Sisällöllinen ?
- Määrällinen ?
- Oppisopimus lähimpänä työelämää
- Ennakointijärjestelmät (ELY)
- Tavoitteena, että koulutusta ei tarjota vaan sitä kysytään?

3) Rahoitusjärjestelmä

- Kehittämistyöhön toiminnallista asiantuntemusta
- Toimiiko oikein ja tunnistaako toiminnan erot ja rahoituksen määräytymisperusteet? Mikä on rahoituksen peruste?

15

4) Oppisopimuskoulutuksen järjestäjän/viranomaisen todellinen institutionaalinen asema suhteessa muodolliseen asemaan?

- Onko riittävä autonomia?
- Riski kysyntälähtöisyydelle?
- Tietopuolisen koulutuksen hankinta; hankintasopimuksia yleisesti noin 100

5) Oppisopimuskoulutusta koskevan toimintalainsäädännön kokonaisuus koulutusmuodon erityispiirteistä käsin;

- Toimiiko kahden toimintalain yhdistelmä?

7) Henkilökohtaistaminen

- Miten määräyksen vaatimukset voidaan toteuttaa?
- Mitä ovat esim. aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen todelliset vaikutukset? Sopimuksen pituuteen?, Tietopuolisen koulutuksen määrään?
- Mitä henkilö jo osaa, sitä ei julkisrahoitteisesti tule uudelleen kouluttaa

16

